

2022-04-20

Remissyttrande

Diarienummer: N2019/01737

Näringsdepartementet

n.remissvar@regeringskansliet.se

n.fjr@regeringskansliet.se

Yttrande över Naturvårdsverkets hemställan om förordningsändringar avseende rovdjursförvaltning

Sveriges Jordägareförbund (härefter Förbundet) har inbjudits att inkomma med yttrande över Naturvårdsverkets hemställan om förordningsändringar avseende rovdjursförvaltning, ärendenummer: NV-04996-21 och önskar framföra följande synpunkter.

Generella synpunkter

- Förbundet anser att viltförvaltningsdelegationerna ska ges rådighet att besluta om förslag till miniminivåer samt *rovdjursförvaltningsplan för länet*.
- Beslut om formulering av föreskrifter och verkställighet av förordningar avseende förvaltningen av stora rovdjur ska fattas av Regering och Riksdag och inte Naturvårdsverket.
- Förbundet delar inte Naturvårdsverkets slutsats att det finns en risk för att låga miniminivåer minskar förutsättningar att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus.
- Förbundet föreslår att samtliga län i alla tre rovdjursförvaltningsområden ska ges förordnande att kunna besluta om licensjakt när antalet individer överstiger beslutade förvaltningsmål.
- Regionalt inflytande i förvaltningen är viktigt och att förvaltningens långsiktiga ambition är en jämn geografisk fördelning av stora rovdjur utifrån de regionala och lokala förutsättningarna och dess påverkan på möjligheten satt bedriva näringsverksamhet på landsbygden.
- Förbundet upplever att det finns en stor frustration hos ledamöter i landets viltförvaltningsdelegationer över att de inte har något egentligt inflytande över den regionala förvaltningen av stora rovdjur och dess processer och att deras synpunkter inte implementeras i länsstyrelsens förslag eller riktlinjer.

Särskilda kommentarer

1. att viltförvaltningsdelegationerna ska yttra sig om förslag till miniminivåer i stället för att godkänna dem

Förbundet är negativ till den föreslagna lydelsen och anser att den bidrar till att viltförvaltningsdelegationen får ett minskat inflytande i den regionala förvaltningen av stora rovdjur.

Förbundet upplever att det finns en stor frustration hos ledamöter i landets viltförvaltningsdelegationer över att de inte har något egentligt inflytande över den regionala viltförvaltningen och stora rovdjur i synnerhet. De upplever att deras synpunkter inte implementeras i länsstyrelsens och Naturvårdsverkets förslag och riktlinjer. Inflytandet över förvaltningen på regional nivå måste därför öka vilket är en grundförutsättning för att bygga acceptans och förtroende över förvaltningen av stora rovdjur.

Förbundet anser att viltförvaltningsdelegationerna ska ges rådighet att besluta om förslag till miniminivåer samt rovdjursförvaltningsplan för länet.

Förbundet är medveten om att processen med beslut om fördelning av antalet stora rovdjur mellan län och förvaltningsområden är komplex och det är därför enklare för Naturvårdsverket att ta mindre hänsyn till länens synpunkter. Dock riskerar det att undergräva acceptans och förtroende för förvaltningen på ett mycket allvarligt sätt. Om länsstyrelser och viltförvaltningsdelegationerna ges tydliga instruktioner och ramverk om hur många individer respektive förvaltningsområde behöver inrymma sker förankring och fördelning långsiktigt bäst på regional nivå.

Dessutom är innebörden av formuleringen *pröva frågor om godkännande* otydlig och bör strykas i 2009:1474 4 § punkt 1 & 2 och med bakgrund av ovanstående ersättas med "*besluta om*".

2. att samverkansrådets syfte även bör innefatta samverkan mellan rovdjursförvaltningsområdena

Det är positivt med ökad samverkan mellan rovdjursförvaltningsområdena. Dock är det viktigt att Naturvårdsverket är lyhörda för de erfarenheter och synpunkter från den operativa förvaltningen av stora rovdjur som inkommer från länen och förvaltningsområdena. De stora rovdjurens kan inte enbart förvaltas utifrån beslutade referenstal utan större hänsyn än tidigare måste tas utifrån de stora rovdjurens socioekonomiska påverkan på regional och lokal nivå.

Ska miniminivåer fastställas på förvaltningsområdesnivå bör de länsvisa förvaltningsplanerna omarbetas med ett större förvaltningsområdesperspektiv där det tydligt framgår hur fördelningen av de stora rovdjurens förekomst ska fördelas mellan länen.

3. att miniminivåer ska uttryckas som det antal individer som förvaltningen ska syfta till att inte underskrida

Det kan vara positivt att räkna individer då miniminivåer och referenstal baseras på antal individer och inte föryngringar. Dock måste det finnas tillförlitliga omräkningstal för hur många individer en föryngring ska omvandlas till i de fall inventering utifrån gällande kriterier försvåras med anledning av väderförhållanden eller andra yttre omständigheter.

Med anledning av ökad etablering av stora rovdjur i södra rovdjursförvaltningsområdet kommer det, med anledning av väderförhållanden, vara svårigheter att genomföra inventeringar och uppskattning av antalet individer och föryngringar utifrån gällande kriterier. Länsstyrelserna har dock bäst kunskap om situationen i länet och bör därför involveras i eventuell uppskattning av bestånden i högre grad.

Med bakgrund av det föreslår Förbundet nedanstående tillägg i 9 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn.

Nuvarande lydelse

9 § Naturvårdsverket ska årligen granska och fastställa inventeringsresultat för varg, järv, lo och kungsörn. Om vädret gjort det omöjligt att inventera en art, ska Naturvårdsverket i stället göra en uppskattning av beståndet.

Föreslagen lydelse

9 § Naturvårdsverket ska årligen granska och fastställa inventeringsresultat för varg, järv, lo och kungsörn. Om vädret gjort det omöjligt att inventera en art, ska Naturvårdsverket, tillsammans med länsstyrelserna och rovdjursförvaltningsområdena, i stället göra en uppskattning av beståndet.

4. att rovdjursinventeringen i länen ska undersöka populationsstorlek och utbredning av de stora rovdjuren

Naturvårdsverket lyfter i ett flertal stycken att det krävs förtydligt ansvar för upprätthållande av gynnsam bevarandestatus utifrån länets och förvaltningsområdenas föreslagna miniminivåer.

Förbundet anser att miniminivåerna på förvaltningsområdesnivå enskilda år kan vara under minimivärdenas referensvärden som över för att säkra gynnsam bevarandestatus. Inventering av stora rovdjur i södra rovdjursförvaltningsområdet är svår och inventeringsresultatet kan variera mellan år, men behöver inte spegla populationens faktiska status och utveckling. Med anledning av den ökade population samt spridning vi nu ser i södra förvaltningsområdet bedömer Förbundet att nuvarande system inte riskerar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus. Höga säkerhetsmarginaler i miniminivåerna belastar näringsverksamheter och fritidsaktiviteter på landsbygden mycket negativt och orsakar allvarlig skada.

Förvaltningen av stora rovdjur måste det i högre grad tas hänsyn till den inte alltid mätbara skada som stora rovdjur orsakar. Stora rovdjurs närvaro kan leda till uteblivna investeringar och etableringar av landsbygdsföretagande och livsmedelproduktion i synnerhet. Extensiv animalieproduktion på bete är en vanligt förekommande produktionsinriktning i skogs- och mellanbygd som försvåras av stora rovdjurs närvaro.

Detta begränsar tillväxten hos landets lantbruksföretag och minskar landets målsättning med ökad självförsörjningsgrad av livsmedel och förbättrad beredskap i händelse av samhällsstörning.

Minimivåerna bör ligga så lågt som möjligt och beståndens status och utveckling bör i högre grad ses över tid och inte enskilda år. Det skulle öka acceptansens för stora rovdjur i den regionala och lokala förvaltningen.

5. att samverkansrådets och länsstyrelsernas förslag till minimivåer inte får innebära att upprätthållande av gynnsam bevarandestatus för arterna i deras naturliga utbredningsområden försvåras

Förbundet delar inte Naturvårdsverkets slutsats att det finns en risk att nuvarande minimivåer riskerar att bibehålla gynnsam bevarandestatus.

Sid 9, 4.5

”Naturvårdsverket anser att innebörden av minimivåer ska förtydligas då en risk för att minimivån och referensvärdet underskrids vissa år, inte är förenlig med det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken (prop. 2012/2013:191), dvs. att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus i Sverige.”

Med anledning av den positiva populationsutvecklingen vi ser hos de stora rovdjuren i landet, kungsörn undantaget, finns det inga skäl att införa formuleringar eller styrning som innebär högre minsta tillåtna populationsnivåer på förvaltningsområdesnivå. Vargpopulationens spridning och utveckling i södra Sverige är ett tydligt exempel på att nuvarande minimivåer inte försvårar att upprätthålla gynnsam bevarandestatus eller spridning av vargpopulationen enligt uttalade målsättningar.

Nuvarande marginaler mellan minimivå och förvaltningsnivå har inte påvisats påverka populationerna negativt avseende att vare sig uppnå eller bibehålla gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket måste underbygga förslaget med en behovs- och konsekvensanalys och redogöra för konkreta exempel där nuvarande minimivåer leder till direkt negativ populationsutveckling hos de stora rovdjuren. Förvaltningen av stora rovdjur ska ske inom de ramar som är beslutade av riksdagen.

Sid 4, 7 §

Föreslagen lydelse

Länsstyrelsen ska upprätta en rovdjursförvaltningsplan för länet.

I rovdjursförvaltningsplanen ska förvaltningsmål anges för förekomsten av björn, varg, järv, lo och kungsörn i länet. Med förvaltningsmål avses den nivå för en art som förvaltningen i länet syftar till att långsiktigt nå och bibehålla under förvaltningsplanens giltighetstid.

Samverkansråden ska med beaktande av rovdjursförvaltningsplanerna och de fastställda miniminivåerna

Idag används begreppen miniminivå samt förvaltningsnivå. Med förvaltningsmål avses det antal individer för en art som förvaltningen i länet långsiktigt ska syfta till för att bibehålla gynnsam bevarandestatus. Ett förvaltningsmål ska därför vara direkt kopplat till ett förordnande om rätten att på regional nivå besluta om licensjakt. Riktlinjerna angående varg i södra Sverige är endast att populationen ska öka i antal och utbredning. Ska förvaltningsmål beslutas utan rätt att förvalta populationen riskerar förtroendet för förvaltningen minska när antalet djur överstiger förvaltningsmålet.

Förbundet föreslår att samtliga län i alla tre rovdjursförvaltningsområden ska ges förordnande att kunna besluta om licensjakt när antalet individer överstiger beslutade förvaltningsmål.

6. att Naturvårdsverket får bemyndigande att meddela föreskrifter om rovdjursinventering, samverkan och samråd i frågor om förvaltning av de stora rovdjuren och om verkställigheten av förordningen om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn.

Förbundet anser att förvaltningen av de stora rovdjuren är en nationellt angelägen fråga som inte en enskild myndighet ska ges enskilt stort inflytande i den operativa förvaltningen och dess inriktning.

Beslut avseende formulering av föreskrifter och verkställighet av förordningar avseende förvaltningen av stora rovdjur ska fattas av regeringen och riksdag och inte Naturvårdsverket. Naturvårdsverket ska ansvara för samordning av den nationella förvaltningen i samråd med förvaltningsområden och länsstyrelserna utifrån regering och riksdags beslutade inriktning och ramverk.

Sveriges Jordägareförbund

Anders Grahn
Generalsekreterare

Carl Kuylenstierna
Ordf. Viltbrukskommittén

Sveriges Jordägareförbund (SJF) representerar större privata markegendomarna i Sverige. Förbundets medlemmar skapar nytta för människor och miljö genom ett långsiktigt förvaltande av förnyelsebara naturresurser. Vi erbjuder ett helhetsperspektiv på modernt landsbygdsföretagande eftersom våra medlemmar ofta bedriver lant-, skogs- och vattenbruk i större skala på samma fastighet. Genom stärkt landsbygdsföretagande och äganderätt vill vi utveckla näringslivet på den svenska landsbygden.